

ข่าวประชาสัมพันธ์

วันที่ 24 ตุลาคม 2565 (กรุงเทพฯ)

นโยบายแรงงานและสิ่งแวดล้อมยังไม่ครอบคลุมการสัมผัสมลพิษทางอากาศจากอาชีพการงานของ แรงงานนอกระบบ อาชีวอนามัย (occupational health) ต้องถูกนำมาใหม่ให้รวมถึงแรงงานทุก ประเภท

ข้อมูลล่าสุดของสถาบันสิ่งแวดล้อมสต็อกโฮล์ม (Stockholm Environment Institute: SEI) เปิดเผยว่า การสัมผัสมลพิษทางอากาศและผลกระทบต่อ
แรงงานนอกระบบ (informal worker) และประชากรกลุ่มเปราะบางยังไม่ได้รับการกล่าวถึงในอย่างเพียงพอในงานวิจัยและนโยบายสาธารณะ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานนอกระบบในภาคการเกษตรซึ่งมีสัดส่วนถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ของแรงงานทั้งหมดในภาคส่วนนี้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
และตะวันออกเฉียงใต้

กรุงเทพฯ, ประเทศไทย (24 ตุลาคม 2565) รายงานล่าสุดของสถาบันสิ่งแวดล้อมสต็อกโฮล์มและพันธมิตรเปิดเผยว่าแรงงานนอกระบบจำนวนมาก
ได้รับผลกระทบจากการสัมผัสมลพิษทางอากาศในสถานที่ทำงาน แต่งานวิจัยและนโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบันกลับไม่ได้มุ่งแก้ไขปัญหของชนกลุ่มนี้

ข้อค้นพบดังกล่าวนำไปสู่การจัดงานประชุมเชิงนโยบายระดับภูมิภาคเรื่องมลพิษทางอากาศ ในวันที่ 26 ตุลาคม 2565 ซึ่งได้เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
จากหลายภาคส่วน รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ ตัวแทนภาคประชาสังคมที่ทำงานในประเด็นมลพิษทางอากาศและสิทธิแรงงาน นายจ้าง ผู้ประกอบการ และ
นักวิชาการ โดยงานนี้จะพูดคุยเกี่ยวกับทางออกในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคโดยครอบคลุมคนงานทุก
กลุ่ม และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่าง ๆ

รายงานฉบับนี้ใช้กรณีศึกษาเชิงลึกในระดับภูมิภาคเพื่อสำรวจผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่ต่างกันของแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบใน
ภูมิภาคนี้ เพื่อนำไปสู่ทางออกในการปรับปรุงคุณภาพอากาศพร้อมกับสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในโลกรองการทำงาน นอกจากนี้ รายงานดังกล่าวยัง
นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอีกด้วย

รายงานฉบับนี้ใช้กรอบแนวคิดเรื่องอำนาจทับซ้อน (intersectionality) ในการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจว่าอัตลักษณ์ทางสังคม และปัจจัยทาง
วัฒนธรรมสร้างการสัมผัสมลพิษทางอากาศที่ไม่เท่ากันสำหรับแรงงานกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างไร ตัวอย่างเช่น แรงงานหญิงและเยาวชนในภาคการผลิตที่
ไม่เป็นทางการอาจมีความเสี่ยงอย่างไม่ได้สัดส่วนเนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคม ลำดับชั้นในสังคม การแบ่งงานกันทำ และการเข้าถึงทรัพยากรที่
จำกัด

พันธมิตรในงานศึกษานี้ประกอบด้วยสถาบันวิจัยจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันได้แก่ สถาบันมนุษยศาสตร์ของเวียดนาม (Institute of
Human Studies), สถาบันภูมิศาสตร์มนุษย์ของเวียดนาม (Institute of Human Geography), มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพแห่ง สปป. ลาว

(University of Health Sciences), สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) จากประเทศไทย, และกรมบริหารจัดการคุณภาพอากาศ เสีย และการสั้นสะเทือน กระทรวงสิ่งแวดล้อมแห่งกัมพูชา ซึ่งช่วยในการศึกษาผลกระทบของมลภาวะทางอากาศต่อคนงาน งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากศูนย์วิจัยด้านการพัฒนาระหว่างประเทศ (International Development Research Centre: IDRC) และได้รับการสนับสนุนเชิงเทคนิคจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO)

ไดแอน อาร์เชอร์ (Diane Archer) จากสถาบันสิ่งแวดล้อมสต็อกโฮล์ม ซึ่งเป็นหนึ่งในหัวหน้านักวิจัยกล่าวว่า “มีหลักฐานชัดเจนว่า ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การสัมผัสฝุ่น PM แก๊ส และควัน ยังเป็นภัยคุกคามที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับการสัมผัสมลพิษทางอากาศในบรรยากาศและในครัวเรือน อย่างไรก็ตาม การสัมผัสมลพิษทางอากาศจากอาชีพการงานคงเป็นสาเหตุให้ประชาชนกว่า 200,000 คน ตายก่อนวัยอันควร ในปี 2019 โดยประเทศจีนเป็นประเทศที่มีดัชนีภาวะทางสุขภาพเนื่องจากการสัมผัสมลพิษทางอากาศจากอาชีพการงานสูงที่สุด ขณะที่ประเทศกัมพูชามีภาวะทางสุขภาพจากการได้รับมลพิษทางอากาศภายในบ้านสูงที่สุด เช่น การใช้เชื้อเพลิงแข็ง อย่างเศษไม้ ฟืน และถ่านหิน”

ในรายงานได้ทบทวนนโยบายแรงงานและการประกันทางสังคม พบว่า ยังไม่มีการชดเชยความเสียหายจากโรคที่เกิดจากการทำงานอันเนื่องมาจากมลพิษทางอากาศในสถานประกอบการ ยิ่งไปกว่านั้น แรงงานนอกระบบที่สัมผัสมลพิษที่หลากหลายมักถูกละเลย เนื่องจากนโยบายแรงงานมักมุ่งไปที่แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและลูกจ้าง ทั้งนี้แรงงานนอกระบบถูกผลักให้แบกรับภาระด้านการรักษาพยาบาลโดยตนเอง เนื่องจากการเข้าถึงการประกันทางสังคมมักให้ผ่านการจ้างงานแบบเป็นทางการและนายจ้าง

รายงานเสนอแนะให้สหภาพแรงงานต้องมึบทบาทในการทำให้แน่ใจว่าสิทธิแรงงานได้รับการปกป้อง และอำนวยความสะดวกให้เกิดแพลตฟอร์มสำหรับคนงานในการแสดงออกถึงความกังวลและนำไปสู่ นโยบายที่เป็นทางออกสำหรับสถานประกอบการ นอกจากนี้ นิยามของอาชีวอนามัยต้องครอบคลุมถึงแรงงานที่ทำงานที่บ้าน แรงงานที่อาศัยในเขตอุตสาหกรรมที่เป็นมลพิษ และผลกระทบของแผนบรรเทามลพิษ

กรณีศึกษาเรื่องการสัมผัสมลพิษทางอากาศจากอาชีพการงานของแรงงานในหมู่บ้านงานฝีมือของเวียดนามพบว่า คนงานซึ่งต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียมที่มีอยู่ก่อนแล้วอันเกิดจากปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และปัจจัยทางวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น การเป็นผู้อพยพ บทบาททางเพศ และสถานะลูกจ้าง มีการสัมผัสมลพิษทางอากาศมากกว่า เนื่องจากมีความอันตรายของงานที่พวกเขาต้องทำมากกว่า นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมทางรายได้ของงานในหมู่บ้านงานฝีมือเหล่านี้ทำให้กลไกการปกป้องสิทธิของแรงงานยังถูกจำกัด คนงานจำนวนมากไม่ได้ตระหนักถึงสิทธิของตน และนายจ้างยังขาดความรับผิดชอบและทรัพยากรในการปกป้องคุ้มครองคนงาน

“การทำงานในหมู่บ้านงานฝีมือประเภทเครื่องเคลือบเป็นอันตรายต่อสุขภาพของฉันมากกว่างานในโรงงานเย็บผ้า เนื่องจากมลพิษทางอากาศจากสารเคมี” แรงงานหญิงวัย 36 ปีที่ทำงานในหมู่บ้านงานฝีมือแห่งนี้มานานกว่า 13 ปีกล่าว “ในโรงงานเย็บผ้า ฉันได้รับค่าจ้างมากกว่าด้วย เพราะฉันทำงานเป็นผู้จัดการโรงงาน แต่ฉันไม่มีใครมาดูแลลูกของฉัน ดังนั้นฉันจึงต้องเปลี่ยนมาทำงานที่หมู่บ้านงานฝีมือประเภทเครื่องเคลือบนี้ โดยเฉลี่ย ฉันได้รับเงินประมาณ 5-6 ล้านด่งเวียดนามต่อเดือน (ราว 220-250 ดอลลาร์สหรัฐ) และฉันก็ว่างประมาณ 1-2 เดือน ประจำปี” เธอกล่าวเสริม

ข้อค้นพบเพิ่มเติม:

- ในแง่ของเพศสภาพ เนื่องจากธรรมชาติของงาน ผู้หญิงมักจะต้องทำงานภายในโรงงานผลิตเป็นส่วนใหญ่ และใช้เวลาในการสัมผัสมลพิษทางอากาศในสถานประกอบการนานกว่า นอกจากนี้ แรงงานหญิงยังมีแนวโน้มพึ่งพางานในหมู่บ้านงานฝีมือ และมีทางเลือกในการใช้ชีวิตน้อยกว่า แรงงานหญิงที่เข้าร่วมในงานวิจัยนี้เปิดเผยว่าพวกเขาใช้วันหยุดจำนวนมากกว่าด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ เนื่องจากการสัมผัสมลพิษจากการทำงาน และส่งผลต่อรายได้ของพวกเขา
- ในแง่ของอายุ วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะทำงานที่เสี่ยงต่อการสัมผัสมลพิษโดยตรงมากกว่า
- งานวิจัยพบว่าแรงงานเคลื่อนย้ายจำนวนมากตั้งใจรับทำงานที่มีความเสี่ยงสูงกว่าในการสัมผัสมลพิษทางอากาศเพื่อได้รับรายได้ที่ดีกว่า เนื่องจากพวกเขาไม่มีสถานะการทำงานแบบชั่วคราว

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายงานฉบับนี้ และงานประชุมเชิงนโยบายระดับภูมิภาคเรื่องมลพิษทางอากาศ ในวันที่ 26 ตุลาคมนี้ กรุณาติดต่อคุณ ราเชช แดเนียล (Rajesh Daniel) หัวหน้าฝ่ายสื่อสารของสถาบันสิ่งแวดล้อมสตอกโฮล์ม ในกรุงเทพฯ ที่ rajesh.daniel@sei.org

Relevant publications:

สำหรับรายงานฉบับเต็มเรื่อง “มลพิษทางอากาศและโลกของการทำงาน: การริเริ่มและสถานการณ์ปัจจุบัน” (Air pollution and the world of work: policies, initiatives and the current situation) (ฉบับภาษาอังกฤษ) สามารถดูได้[ที่นี่](#)

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง “หมู่บ้านงานฝีมือของเวียดนาม และมลพิษทางอากาศจากอาชีพการงาน: ความแตกต่างทางสถานะทางเศรษฐกิจสังคม และการสัมผัสมลพิษบนฐานเพศภาวะ” (Viet Nam’s craft villages and occupational air pollution: socioeconomic disparities and gendered exposures) (ฉบับภาษาอังกฤษ) สามารถดูได้[ที่นี่](#)